

LR Seimo Kaimo reikalų komitetui
LR Konkurencijos tarybai
LR Aplinkos ministerijai
Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos
ministerijos

2024 m. lapkričio 6 d., Nr. 24-106AR

Kopija
LR Seimo frakcijoms

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (NR. XIVP-4217) SVARSTYMO SKUBOS TVARKA

Lietuvos verslo konfederacijai (toliau – LVK) **kelia susirūpinimą** Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 5 straipsnio pakeitimo įstatymo **projekto** (Nr. XIVP-4217) (toliau – įstatymo projektas), kuriuo **yra reikšmingai keičiamas su žemės ūkio paskirties žemės pardavimu susijęs reguliavimas, pažeidžiant laisvos konkurencijos principus, teikimas svarstymui ir priėmimui skubos tvarka.**

Pažymime, kad atsižvelgiant į tai, kad siūlomu reguliavimu būtų kuriamas neigiamas precedentas žemės rinkos bei susijusių sektorių reguliavime, toks LR Seime parlamento narių registruotas ir papildomai su institucijomis nederintas projektas turi būti svarstomas išsamiai ir visapusiškai, vengiant skubos bei **sudarant galimybes savo pastabas pateikti visoms suinteresuotoms institucijoms, įskaitant ir LR Vyriausybę, už žemės politiką atsakingą Aplinkos ministeriją, Nacionalinę žemės tarnybą bei Konkurencijos tarybą.**

Iš tiesų **sunku pagrįsti, kodėl minėtas įstatymo projektas LR Seime turėtų būti svarstomas skubos tvarka.** Remiantis gerąja teisėkūros praktika, konstatuotina, kad skubos tvarka įstatymai turėtų būti svarstomi tik tada, kai to reikalauja ypatingos ir objektyvios valstybės gyvenimo aplinkybės. Šiuo atveju, gali susidaryti įspūdis, kad vienintelė minėto įstatymo projekto svarstymo skubos tvarka objektyvi aplinkybė – besibaigianti šio LR Seimo kadencija. Manome, kad tai neturėtų tapti įstatymų svarstymo skubos tvarka pagrindu, o dėl skubotos ir ydingos teisėkūros neturėtų nukentėti priimamų įstatymų kokybė. Priešingai, **manome, kad nepriklausomai nuo likusių posėdžių LR Seimo kadencijoje, teisėkūra Lietuvos parlamente turėtų būti konstruktyvi, o įstatymų nagrinėjimas turėtų įtraukti suinteresuotas šalies institucijas ir socialinius partnerius.**

Taip pat atkreipiame dėmesį į esminius su siūlomu reguliavimu susijusius neigiamus padarinius šalies ekonomikos vystymuisi ir vienodų konkurencijos sąlygų visiems rinkos dalyviams užtikrinimui.

- Visų pirma, LVK nuomone, **siūlomas pakeitimas pažeidžia laisvos konkurencijos principus, kadangi išskiriama siaura žemės savininkų grupė (ūkininkai ir bendrovės, gaunančios iš žemės ūkio veiklos >50% pajamų), kai žemės ūkio paskirties savininkų ratas yra daug platesnis (bet koks juridinis asmuo, net nevykdantis žemės ūkio veiklos, pvz., atsinaujinančios energetikos vystytojai ir pan., taip pat bet kurie gyventojai, kurie įgijo žemės ūkio paskirties žemę paveldėjimo, nuosavybės atkūrimo būdu, tačiau neturi tikslo ūkininkauti). LVK nuomone, įstatymo projektas turi būti įvertintas Konkurencijos tarybos dėl jo galimo antikonkurencinio pobūdžio.**

- Antra, teisės akto projektu trukdoma kito tipo (nevykdančių žemės ūkio veiklos) verslams, kurių galbūt gamybinė bazė ribojasi su kaimyniniu sklypu, kur jie norėtų plėstis.
- Trečia, tokiu teisiniu reguliavimu yra paneigiamas žemės ūkio paskirties konsolidavimo tikslas. LVK nuomone, konsolidavimas yra įmanomas ir veiktų praktiškai tik visiems besiribojančių sklypų savininkams suteikiant tolygias teises.
- Ketvirta, tokiu siūlomu teisiniu reguliavimu yra reikšmingai bloginama investicinė aplinka, apsunkinant sandorių sudarymą. Įnešama neaiškumo, kai sandoris sutartas tarp potencialių pardavėjo ir pirkėjo, kadangi šiuo įstatymo projektu sudaromos sąlygos „privilegijuotai trečiajai šaliai“, kuri nedalyvauja sandoryje, sandorį sugriauti. Be kita ko, dėl papildomų procedūrų neracionaliai išilgėja sandorių terminai.
- Penkta, pirmumo teisės suteikimas tam tikrai subjektų grupei padidins administravimo kaštus, t. y., akivaizdžiai sukurs didelę biurokratinę naštą Nacionalinei žemės tarnybai (NŽT), nors nėra pateikta tikslaus ir adekvataus įvertinimo dėl tokio teisinio reguliavimo poveikio biudžetui.

Apibendrinant rašte pristatytus argumentus dėl kokybiškos teisėkūros bei įstatymų projektų svarstymo skubos tvarka, taip pat pastabas dėl neigiamų siūlomo reguliavimo padarinių konkurencijos sąlygoms, **prašome, kad įstatymo projektas, kaip ir pasisakė LR Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, būtų teikiamas LR Vyriausybei, kad ji pateiktų išvadą ir atitinkamai visos suinteresuotos institucijos, šalys ir verslo asociacijos galėtų pateikti savo pastabas.**

Tikime, kad tokiame siūlomame reguliavime gali būti pareikšta labai daug prieštaravimų, **įskaitant už žemės politikos formavimą atsakingos Aplinkos ministerijos ir Konkurencijos tarybos nuomonę, todėl siauri ūkininkų interesai ir teisiniai principai, taip pat skirtingos institucijų pozicijos, siekiant kokybiškos teisėkūros, turėtų būti suderintos** organizuojamuose susitikimuose su išvadą ruošiančios ministerijos ar LR Vyriausybės kanceliarijos atstovais.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

L.e.p. generalinis direktorius

Emilis Ruželė